

JAMOA TUZISH METODOLOGIYASI. SHAKLLAR VA USULLAR JAMOADA INDIVIDUAL MASHG'ULOTLAR

Boynazov Zafarbek Urolovich

Termiz davlat pedagogika institute Boshlang'ich ta'limda matematika va ona tili
kafedrası o'qituvchisi

E-mail: zboynazov@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15163143>

Annotatsiya: Jamoa tuzish va uni samarali boshqarish har qanday tashkilot yoki guruh uchun muhim ahamiyatga ega. Bunday jamoalar tashkilotlarning maqsadlariga erishishida, vazifalarni muvaffaqiyatli bajarishda va umumiy ish samaradorligini oshirishda katta rol o'ynaydi. Jamoa tuzishning metodologiyasi, shakllari va usullari jamoaning ichki dinamikasini va tashqi muhitga qanday moslashishini belgilaydi.

Kalit so'zlar: Ta'lim va tarbiya, samaradorlik, kreativ yondashuv, innovatsion texnologiyalar, ijodiy usullar, ta'lim jarayoni, o'quvchilar, samarali va qiziqarli texnologiyalar, muhit.

МЕТОДОЛОГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ КОМАНДЫ. ФОРМЫ И МЕТОДЫ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В КОМАНДЕ

Аннотация: Создание команды и эффективное управление ею имеет важное значение для любой организации или группы. Такие команды играют важную роль в достижении организационных целей, успешном выполнении задач и повышении общей эффективности работы. Методология, формы и методы формирования команды определяют внутреннюю динамику команды и ее адаптацию к внешней среде.

Ключевые слова: Образование и воспитание, эффективность, творческий подход, инновационные технологии, креативные методы, образовательный процесс, студенты, эффективные и интересные технологии, окружающая среда.

TEAM BUILDING METHODOLOGY. FORMS AND METHODS OF INDIVIDUAL TRAINING IN A TEAM

Abstract: Building and effectively managing teams is essential for any organization or group. Such teams play a major role in achieving organizational goals, successfully completing tasks, and increasing overall work efficiency. The methodology, forms, and methods of team building determine the internal dynamics of the team and how it adapts to the external environment.

Keywords: Education and upbringing, efficiency, creative approach, innovative technologies, creative methods, educational process, students, effective and interesting technologies, environment.

KIRISH

Jamoa so'zi lotincha — "kollektivus" so'zining tarjimasi bo'lib, yig'ilma, ommalash, birlashma, guruh ma'nolarini anglatadi, aniqroq aytiladigan bo'lsak jamoa bu kishilardan iborat guruh demakdir. Zamonaviy talqinda — jamoa tushunchasi ikki xil ma'noda ishlatiladi.

Birinchidan, jamoa deganda kishilarning istalgan tashkiliy guruhi tushiniladi masalan ishlab chiqarish jamoasi, zavod jamoasi, xo'jalik jamoasi va h. k.

Ikkinchidan jamoa deganda yuqori darajada uyushtirilgan guruh tushuniladi. Chunonchi, o'quvchi tarbiyalanuvchilarning birlashmasi o'ziga xos muhim belgilarga egadir. Quydagi jamoa va uning xususiyatlari borasida so'z yuritamiz. Jamoa va jamoa orqali tarbiyalash tarbiya tizimida muhim ahamiyatga ega bo'lgan tamoyillardan biridir. Shaxsni shakllantirishda jamoaning etakchi rol o'ynashi to'g'risidagi fikrlar pedagogika fanining ilk rivojlanishi davridayoq bildirilgan. Jamoada uning a'zolari o'rtasidagi munosabatining alohida shakli yuzasiga keladi.

ASOSIY QISM

Bu esa shaxsning jamoa bilan birgalikda rivojlanishini ta'minlaydi. Lekin har qanday guruhni ham jamoa deb hisoblab bo'lmaydi. Jamoa bir qator belgilarga egadirki, mazkur belgilar jamoani kishilarning etarli darajada uyushgan har qanday guruhlar ajratib turadi. Jamoa ijtimoiy jamiyatning bir qismi hisoblanadi, unda ijtimoiy hayot va kishilik munosabatlarining barcha me'yorlari o'z ifodasini topadi. Zero, jamoa jamiyatdagi mavjud munosabatlari tizimida namoyon bo'lar ekan, jamoa va ijtimoiy jamiyat mana shu bois jamoa hayotining bir yagona maqsadga qaratilganligi va ijtimoiy g'oyaviy yo'nalganligi uning etakchi belgisi hisoblanadi. Har bir jamoa boshqa bir jamoalar bilan uzviy bog'liq bo'ladi. Uning har bir a'zosi jamiyat ijtimoiy faoliyatini tashkil etish jarayonida o'z jamoasi bilan birgalikda ishtirok etadi. qsd, intilishida o'zaro birlik uzviy maqsadga muvofiq tashkil etadi. Jamoani tushinish, uni xis etish hamda shaxsni shakllantirishdagi o'rni va rolini to'g'ri baholay olish umumiy va xususiy maqsadning qiziqishi, ehtiyoj va faoliyatining birligini namoyon etadi hamda bo'linishiga yo'l qo'ymaydi.

Jamoada individual mashg'ulotlar — bu jamoaviy faoliyatda har bir shaxsning o'ziga xos mashg'ulotlarini bajarishi. Bunday mashg'ulotlar jamoaning umumiy maqsadlariga xizmat qiladigan, lekin individual rivojlanishni ham qo'llab-quvvatlovchi faoliyatlar hisoblanadi. Ularning ba'zi misollarini ko'rib chiqaylik Jismoniy tayyorgarlik: Jamoa sportchilarining har biri o'ziga mos mashg'ulotlar bajarishi mumkin. Masalan, futbol jamoasida har bir futbolchi individual ravishda yugurish, texnika ustida ishlash, kuch ishlatish kabi mashg'ulotlarni amalga oshirishi mumkin. Ishlab chiqarishda individual o'rganish: Ishchi guruhlarida har bir xodim o'zining kasbiy malakasini oshirish uchun alohida mashg'ulotlar o'tkazishi mumkin. Kishilik jamiyati rivojlanishining boshida odamlar o'zlarining tajovuzkorligini va ijtimoiylashuvini yo'qotib, hamkorlik va o'zaro yordam imkoniyatiga ega bo'la boshladilar. Rivojlanayotgan guruh hududiylik qabilaning barcha a'zolarining birlashishiga yordam berdi. Bu ovda va uyda jamoaviy mehnat faoliyatini amalga oshirish imkonini berdi. Agar zamonaviy kontseptsyani ko'rib chiqsak, quyidagilarni aytishimiz mumkin: bugungi kunda jamoa qurish deb ataydigan narsa qadimgi davrlarda paydo bo'lgan. Bu hodisa har doim yetakchi (rahbar, yetakchi) yoki yetakchilar guruhi bo'lgan ma'lum bir guruh odamlarning jamoaviy harakatlari samaradorligini oshirishga qaratilgan majburiy chora bo'ldi. Qadimda jamoaviy ruhni kerakli darajada ushlab turishning ahamiyati sardorlarning asosiy maqsadlaridan biriga aylangan. Armiyaning jipsligiga erishish uchun uning askarlari o'rtasida zukkolik, chidamlilik va kuch-quvvat uchun musobaqalar o'tkazildi.

Asrlar o'tdi, bir avlod ikkinchi avlod o'rmini egalladi. Ammo bu fikrdan voz kechmadi. U yirik kompaniyalar rahbarlari tomonidan amalga oshirila boshlandi. Aynan ular birinchi navbatda guruh ishining samaradorligini oshirish uchun mo'ljallangan metodologiyadan foydalanish haqida o'ylashgan. Bu muammo sanoat inqilobi yillarida ayniqsa dolzarb edi. Shunga qaramay, bu sohadagi ilmiy ishlanmalar o'sha paytda yaratilmagan. Misol uchun, kompyuter dasturlash bo'yicha kurslar, o'qish yoki o'qitish uchun individual rejalar. Psixologik o'qish: Jamoaviy faoliyatda har bir a'zo o'zining ruhiy holatini yaxshilash va jamoaviy munosabatlarda muvaffaqiyatli bo'lish uchun individual psixologik mashg'ulotlar o'tkazishi mumkin. Ijtimoiy

rivojlanish: Jamoa a'zolari o'zlarining ijtimoiy ko'nikmalarini yaxshilash maqsadida, har biri individual ravishda treninglar yoki seminarlar o'tkazishi mumkin. Bunday mashg'ulotlar jamoaning umumiy muvaffaqiyatiga katta hissa qo'shishi mumkin, chunki har bir shaxsning o'z salohiyatini to'liq namoyon etishiga imkon yaratadi. Jamoada individual mashg'ulotlar — bu jamoaviy faoliyatning bir qismi sifatida, har bir a'zo o'zining shaxsiy rivojlanishi, maqsadlari va ehtiyojlariga mos ravishda individual mashg'ulotlarni bajarishi jarayonidir. Jamoa a'zolari uchun bu mashg'ulotlar jamoaning umumiy maqsadlariga erishishda qo'shimcha yordam beradi va har bir a'zo o'z imkoniyatlarini maksimal darajada ishga solishiga imkon yaratadi. Quyida bu turdagi mashg'ulotlarning ba'zi yo'nalishlarini ko'rib chiqamiz. Jismoniy tayyorgarlik va sportdagi individual mashg'ulotlar Jismoniy faoliyatda jamoa a'zolarining har biri uchun individual mashg'ulotlar juda muhim. Bu sport jamoalarida ayniqsa ahamiyatli bo'lib, ularning o'ziga xos ehtiyojlari va maqsadlariga mos keladi. Misollar: Futbol jamoasida: Har bir futbolchi o'zining texnik ko'nikmalarini (pas berish, to'pni bosh bilan zarba berish, dribling va h. k.) takomillashtirish uchun individual mashg'ulotlar o'tkazishi mumkin. Yugurish yoki atletikada: Sportchilar individual tezlikni oshirish uchun maxsus sprint mashg'ulotlari yoki chidamlilikni rivojlantirishga yo'naltirilgan treninglar o'tkazishi mumkin. Intellektual va kasbiy rivojlanish Har bir jamoa a'zosi o'z kasbiy va intellektual rivojlanishi uchun alohida mashg'ulotlarni amalga oshirishi mumkin.

Dasturlash va texnologiyalar: Agar jamoa dasturchilardan tashkil topgan bo'lsa, har bir dasturchi o'zining bilim doirasini kengaytirish uchun yangi texnologiyalarni o'rganish, yangi dasturlash tillarini o'rganish, yoki maxsus kurslar va treninglarda qatnashishi mumkin. Tadqiqot va ilmiy ishlar: Akademik jamoalarda a'zolar ilmiy maqolalar yozish, yangi tadqiqot usullarini o'rganish yoki maxsus o'qituvchilar bilan ishlash uchun individual mashg'ulotlar o'tkazishi mumkin. Psixologik mashg'ulotlar va ruhiy holat Jamoa a'zolari o'rtasidagi ijtimoiy munosabatlarni yaxshilash, jamoaning ruhiy holatini mustahkamlash uchun individual psixologik mashg'ulotlar ham muhim. Bular quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin. Stressni boshqarish: Jamoa a'zolari o'z stresslarini boshqarish uchun individual psixologik mashg'ulotlarga qatnashishlari mumkin. Masalan, meditatsiya yoki nafas olish mashqlari. Emotsional intellektni rivojlantirish: A'zolar o'zlarining emotsional intellektlarini oshirish uchun psixologik treninglar yoki individual konsultatsiyalar olishlari mumkin. Ijtimoiy munosabatlar: Jamoa a'zolarining o'zaro aloqalarini yaxshilash va konfliktlarni hal qilish uchun individual mashg'ulotlar o'tkazish mumkin. Motivatsiya va maqsadga erishish Jamoa a'zolarining har biri o'z shaxsiy maqsadlariga erishish uchun individual ravishda mashg'ulotlar o'tkazishi kerak. Bular quyidagilarni o'z ichiga oladi: Maqsad qo'yish: Har bir jamoa a'zosi o'zining qisqa va uzoq muddatli maqsadlarini belgilab, ularga erishish uchun individual reja tuzishi mumkin. Vaqtni boshqarish: Samarali vaqt boshqaruvi uchun individual mashg'ulotlar o'tkazish, bu esa jamoaning umumiy samaradorligini oshiradi. Ijobiy fikrlash: O'zining ichki resurslarini ochish va o'ziga ishonchni oshirish uchun mashg'ulotlar. San'at va ijodiy rivojlanish. Agar jamoa san'at, dizayn yoki ijodiy sohalarida faoliyat yuritisa, har bir a'zo o'z ijodiy salohiyatini rivojlantirish uchun individual mashg'ulotlar o'tkazishi mumkin. Misollar: Rasm chizish yoki dizayn: Jamoa dizaynerlari o'zlarining texnik va ijodiy ko'nikmalarini oshirish uchun individual mashg'ulotlarda qatnashishlari mumkin. Musika va san'at: Musiqachilar yoki san'atkorlar o'z ijodiy mashg'ulotlarini mustaqil ravishda bajarib, jamoaga yangi g'oyalar olib kelishlari mumkin.

XULOSA

Kreativ fikrlash va innovatsiya Jamoada yangi g'oyalar va innovatsiyalarni ishlab chiqish uchun har bir a'zo individual kreativ fikrlash mashg'ulotlarini o'tkazishi kerak. Bu turdagi mashg'ulotlar quyidagilarni o'z ichiga oladi: Brainstorming (miyani "qaynatish"): A'zolar o'z fikrlarini va g'oyalarini mustaqil ravishda ishlab chiqishlari mumkin. Innovatsion loyihalar: Har bir a'zo o'zining innovatsion loyihalarini yaratish va amalga oshirish uchun mashg'ulotlar o'tkazishi mumkin.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Yangi Tahrirdagi Ta'lim To'g'risidagi Qonun 2020 Yil
2. Sh. M. Mirziyoyev. Qonun Ustuvorligi Va Inson Manfatlarini Ta'minlash – Yurt Taraqqiyoti Va Xalq Farovonligining Garovi. – Toshkent: “O'zbekiston” Nashriyoti, 2017. – 24-Bet.
3. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. Bosh Tahrir Hay'ati A'zolari: M. Aminov Va B. – T. : “O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi” Davlat Ilmiy Nashriyoti, 2002. – 169 Bet.
4. N. A. Muslimov, Usmonboyeva M. H. , Sayfurov D. M. , To'rayev A. B. Innovatsion Ta'lim Texnologiyalari – Toshkent: 2015. – 208 Bet.
5. J. F. Yo'ldoshev, S. A. Usmonov. Pedagogik Texnologiya Asoslari. Toshkent «O'qituvchi» 2004y
6. Данилов О. Е. Применение Информационных Коммуникационных Технологий В Процессе Обучения
7. [Www/Ziynet/Uz](http://www.ziynet.uz).
8. Тишабаева И. Р. Ўзбекистонда Мактабгача Таълим Муассасаларининг шаклланиши (1960-1990 йиллар) //Взгляд В Прошлое. – 2020. – Т. 3. – №. 11.
9. Tishabayeva, I. R. (2023). 1945-1970 Yillarda Shahar Va Qishloq Maktabgacha Tarbiya Muassasalarining Mutaxassis Kadrlar Bilan Ta'minlanishi: Yutuq Va Muammolar. Educational Research In Universal Sciences, 2(5), 866–869. Retrieved From [Http: //Erus.Uz/Index. Php/Er/Article/View/2790](http://Erus.Uz/Index.Php/Er/Article/View/2790)
10. Husaynova , M. , Abduvaliyev, B. , & Turdimatova , Q. (2023). Raqamli Iqtisodiyot Va Uning Jamiyatni Rivojlantirishdagi Ahamiyati. Research And Implementation. Извлечено От [Https: //Fer-Teach. Uz/Index. Php/Rai/Article/View/800](https://Fer-Teach.Uz/Index.Php/Rai/Article/View/800)
11. M. Husaynova, D. Rustamova. (2023). Zulfiya Isroilova She'riyatida Uchraydigan Lisoniy Hodisalar. Iqro , 2(1), 161–162. Retrieved From [Http: //Wordlyknowledge. Uz/Index. Php/Iqro/Article/View/252](http://Wordlyknowledge.Uz/Index.Php/Iqro/Article/View/252)
12. Husaynova , M. . (2022). Neologizmlarning O'zbek Latifalari Matnidagi Ahamiyati. Journal Of Integrated Education And Research, 1(6), 55–57. Retrieved From [Https: //Ojs. Rmasav. Com/Index. Php/Ojs/Article/View/390](https://Ojs.Rmasav.Com/Index.Php/Ojs/Article/View/390)
13. Hamdamova O. Analysis Of The Science Of Hadith And Its Scientific-Practical And Educational Significance //Eurasian Scientific Herald. – 2023. – T. 17. – C. 71-74.
14. Rustamov I. A. Philosophical Heritage Of Abu Ali Ibn Sina As An Important Source In The Education Of The Modern Specialists. The Advansed Science Journal Science Issue United States. 2015-№1. 87-90
15. Rustamov I. A. Abu Ali Ibn-Sino Doctrine In The Context Formation Of Harmoniously 1developed Person. Theoretical & Applied Science. – Philadelphia, Usa, №1(57). 2018. – Pp. 277-280.

16. Boynazov Z. Boshlang 'Ich Sinflarda Bugungi Ta'lim Jarayoni Va Usullari //Interpretation And Researches. – 2023. – T. 2. – №. 1.
17. Boynazov Z. U. Ways To Increase Literacy In A Mother Tongue Lesson //Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2024. – T. 2. – №. 6. – C. 29-32.
18. Boynazov Z. U. From Mother Tongue Science In Elementary Grades Theoretical Foundations Of The Organization Of Extraneous Work //World Of Scientific News In Science. – 2024. – T. 2. – №. 6. – C. 50-57.
19. Boynazov Z. Boshlang'ich Sinflarda Ona Tili Va O'qish Savodxonligi Darslarini Tashkil Etish Jarayoni //Interpretation And Researches. – 2024. – T. 1. – №. 1.